

Voorwoord

Verbeter de biodiversiteit, begin bij jezelf:

2010 was het jaar van de biodiversiteit en zoals je in het voorwoord van de vorige Meander hebt kunnen lezen gaat het met die biodiversiteit en met de politieke wil om er iets aan te veranderen absoluut niet goed. Toch wil ik ook eens enkele positieve zaken uit onze regio Meanderland beschrijven. Je moet immers beseffen: alleen wie onderweg is kan aankomen.

De wil en de inzet bij onze leden en in het bijzonder bij de actieve vrijwilligers van Natuurpunt, is in onze regio de voorbije decennia bijzonder groot geweest. Vele leden van onze werkgroepen kijken niet alleen naar de natuur, maar zetten zich ook dagelijks in voor de bescherming en het herstel van de biodiversiteit.

Er zijn veel werkgroepen actief in Meanderland. Zo hebben we o.a. een ecologische werkgroep, een insectenwerkgroep, een mossenwerkgroep, een paddenwerkgroep, een vlinderwerkgroep, een poelenwerkgroep, plantenwerkgroepen en vogelwerkgroepen die alle zeer actief zijn en helpen bij het inventariseren en de monitoring van de biodiversiteit van onze natuurgebieden.

Naast deze studiewerkgroepen hebben we de vele beheerwerkgroepen die niet alleen zorgen voor het aankopen van de gronden en voor het beheer ervan, maar die ook instaan voor het verzamelen van de nodige financiële middelen voor de restfinanciering (= het deel dat niet door de overheid wordt gesubsidieerd). Die beheerwerkgroepen of beheerteams bepalen ook de visie op hun gebieden en zij gidsen er massaal bezoekers in rond. Om de biodiversiteit te redden weten ze dat hun natuurgebieden niet als eilanden apart moeten beheerd worden, maar dat ze zich moeten integreren in een netwerk zodat de verschillende gebieden elkaar versterken. Gelukkig is er de laatste jaren vanuit de overheid veel steun gekomen om deze visie waar te maken. Zo kennen we het VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk), het Natura 2000-netwerk en in het kader van dit laatste een groot Lifeproject dat bijna de hele regio omvat. Ook het project "Grote Netewoud" zal de genoemde strategie versterken en zal er, dank zij een integrale aanpak, ook vele onderdelen van de maatschappij bij betrekken. Dit zal het draagvlak voor de natuur zeker versterken. Bovendien wordt er gewerkt aan een nieuw Lifedossier voor de regio. Laat ons duimen dat het weer lukt!

Ook mogen we de redactiewerkgroep van ons tijdschrift Meander niet vergeten. In de redactie zitten afgevaardigden van onze verschillende afdelingen. En dat ze puik werk leveren, daarvan getuigt weer dit tijdschriftnummer.

Buiten bovenstaande werkgroepen is er nog de evenementenwerkgroep, die massaal en fantastisch werk levert tijdens de vele happenings, spaghettislagen en andere organisaties. We merken dat de vrijwilligers hier vaak anderen zijn dan in de hoger beschreven werkgroepen. Zo kan ieder zijn eigen steentje, naar interesse en mogelijkheden, bijdragen.

Tenslotte zijn er nog de afdelingsbesturen. Veel bestuurders trekken al vele, vele jaren geweldig aan de kar. En voor sommigen, waaronder ondergetekende, zou het wenselijk zijn dat er zich eens kandidaten zouden aanbieden die voor aflossing van de wacht kunnen zorgen. Hier moeten we maar eens werk van maken! Voor eenieder die zich wil inzetten in deze besturen is er naar eigen belangstelling en kunde wel een stoel vrij. Neem contact op met je afdelingsbestuur, zij zullen je met open armen ontvangen.

De biodiversiteit dankt alle medewerkers voor de geleverde inspanningen!

Jan Dirkx, voorzitter Natuurpunt Netebronnen
maart 2011

Vallei van de Molse Nete

SITUERING

De Molse Nete is de belangrijkste zijrivier van de Grote Nete. Haar bovenloop is gesitueerd op de grens tussen Mol en Balen, op het grondgebied van de gehuchten Wezel (Mol en Balen), Rijsbergdijk-Driehuizen (Balen), Gompel (Mol) en Langvennen (Balen). Vanaf Gompel/Langvennen stroomt de Molse Nete verder via Mol-centrum naar Mol-Ginderbroek en Mol-Ezaart, en tenslotte naar Geel, waar ze uitmondt in de Grote Nete. Op Geels grondgebied stroomt de Molse Nete eerst door het natuurgebied Zelguis en vervolgens langs de noordkant van het Malesbroek, beide aankoopgebieden van Natuurpunt.

AANKOOPPROJECT

Omwille van enerzijds de hoge ecologische en landschappelijke waarde van de Molse Netevallei en anderzijds de behoefte aan een aangepast natuurbeheer, besloot Natuurpunt in 1996 een aankoopproject te starten in het gebied. De perimeter waarbinnen de terreinaankopen gebeuren, is weergegeven op de kaart. Op dit ogenblik is ruim 80 hectare waardevolle natuur aangekocht. Het grootste deel daarvan is al officieel erkend als natuureservaat. De beheerde percelen zijn aangeduid op de kaart.

VER VOORUIT KIJKEN

Het landschap van de Molse Netevallei is momenteel een uitgesproken kleinschalig cultuurlandschap met een hoge densiteit aan kleine landschapselementen: houtkanten, alleenstaande bomen, veedrinkpoelen, beekjes en grachten, wegbermen...

In het gebied vinden we honderden kleine percelen die gebruikt worden als hooiland of weiland. De laatste jaren blijven echter steeds meer percelen braak liggen. Daarnaast treffen we verspreid in het gebied ook loofbosjes, wilgenstruweel, rietland, elzenbroekbossen en tal van vijvers aan. Een deel van de kunstmatig gegraven vijvers ligt er inmiddels verlaten bij.

De tendens naar braakligging is in eerste instantie gunstig voor het natuurbehoud, omdat er in feite een spontane natuurontwikkeling kan optreden. Wanneer dit fenomeen zich op grote schaal en op langere termijn doorzet, zal het open cultuurlandschap evolueren naar een uitgestrekt loof- en broekbos.

De uitdaging voor het natuurbeheer bestaat erin om de huidige biodiversiteit te behouden en tegelijk de belangrijkste potentiële natuurwaarden alle kansen te geven. Op lange termijn biedt integrale begrazing met een combinatie van runderen en paarden de beste garanties om dat doel te realiseren. Zolang Natuurpunt slechts verspreide percelen en begrazingsblokken in de vallei beheert, is integrale begrazing echter niet mogelijk en zal hier en daar mechanisch beheer nodig blijven. Onze eindvisie is een Molse Netevallei met een open parkachtig karakter waarin grote partijen riet en wilgen/elzenstruweel het landschap kenmerken.

ECOLOGISCHE PAREL

Het landgebruik en de natuurwaarden in het beekdal zijn zeer divers. Verspreid liggen biologisch waardevolle tot zeer waardevolle complexen: wilgenstruweel, waardevol elzenbroek, vochtige dotterbloemgraslanden en ruigten, overgangen naar drogere zandruggeten, etc.

Op de hooilanden en in greppels treffen we dotterbloemen, pinksterbloemen, echte koekoeksbloemen, bosbies, holpijp en waterdrieblad aan, kenmerkende soorten voor zeldzaam wordende biotopen.

Onder de vogels springen vooral prooivogels als sperwer, torenvalk, buizerd en bosuil in het oog, naast een ganse reeks kleinere zangvogels. De nachtegaal is een vaste waarde op de jaarlijkse vroegochtendwandelingen. Vermeldenswaard zijn ook ijsvogel en waterral. De blauwe reiger is een regelmatige gast overal langs de Molse Nete; langs de bovenloop wordt sporadisch ook de grote zilverreiger waargenomen.

In de groep van amfibieën en reptielen noteren we de gewone pad, de bruine en de groene kikker en een onbekend aantal salamandersoorten.

De zoogdieren zijn vertegenwoordigd door onder meer de vos, bunzing, hermelijn en wezel. Uiteraard vind je hier ook egels, eekhoorns (in de drogere bossen op de valleiflank) en reeën.

CULTUURHISTORISCHE WAARDE

De vallei van de Molse Nete is niet alleen ecologisch maar ook landschappelijk en cultuurhistorisch bijzonder waardevol. Kleinschalige cultuurlandschappen van deze omvang worden immers steeds schaarser.

Langs de Molse Nete in Mol-centrum vinden we ook het Wolhuisje en de oude Watermolen, belangrijke elementen uit ons erfgoed. Het wolhuisje is gerestaureerd door Kemp vzw en in de oude watermolen heeft De Gagel een tentoonstelling over de Molse Nete ondergebracht.

SNOER VAN NATUURPARELS

De vallei van de Molse Nete is een snoer van groene deelgebieden. Elk deelgebied is anders, en stuk voor stuk zijn de deelgebieden erg waardevol. Hier volgt een korte bespreking:

BOVENLOOP IN WEZEL

Ter hoogte van Wezel stroomt de Molse Nete vanuit Limburg (Lommel) de provincie Antwerpen binnen. De Molse Nete – hier ook gekend als de Wezelhoevenloop – is op deze plaats slechts een bescheiden riviertje van maximaal 3 meter breed. In Wezel is de vallei nog erg weids en open; op heel wat plaatsen wordt er nog geboerd tot op de oevers van de beek. De eigendommen van Natuurpunt situeren zich in hoofdzaak dicht bij de beek. Het grootste blok in eigendom is gelegen in een moerassige zone even stroomopwaarts van Rijsbergdijk (baan Balen-Postel). Natuurpunt beheert hier een groot rietland en moerasbossen in nauwe samenwerking met Buurtwerk Wezel. Buurtwerk is al jaren trouwe partner in het project en droeg al méér dan één steentje bij voor de financiering van de aankopen.

De Molse Nete heeft een behoorlijke waterkwaliteit, al dient daar meteen aan toegevoegd dat het slib in de beekbodem ernstig vervuild is door zware metalen, afkomstig van stroomopwaarts gelegen bedrijven, in het bijzonder de voorlopers van Nyrstar (Umicore, Vieille Montagne). Dat probleem beperkt zich niet tot Wezel, maar geldt voor de hele loop van deze prachtige rivier.

VAN RIJSBERGDIIK TOT KANAAL DESSEL-KWAADMECHELEN

Voorbij Rijsbergdijk wordt de vallei wat breder. Zowel langs de noord- als langs de zuidkant wordt ze begeleid door drogere duinruggen. Waar die duinruggen niet bebouwd zijn, vinden we bossen van hoofdzakelijk grove den. De vallei zelf is een mozaïek van weilanden, hooilanden, wilgenstruweel, elzenbroek, rietland, populierenbossen en talloze vijvers met illegale bouwsels erbij. De Molse Nete slingert zich er speels meanderend tussendoor. Hier is de rivier nooit rechtgetrokken, en dat willen we graag zo houden!

Vooraf aan de noordkant van de beek heeft Natuurpunt al enkele grotere blokken natuurgebied in beheer. Het grootste ligt in de moerassige laagte achter de voetbalterreinen van GSK '70 (achter het oude casino van Mol-Gompel, op Balens grondgebied). Binnen het begrazingsraster van 6 ha worden runderen en/of paarden ingezet om het natuurbeheer te verzorgen: IJslandse paarden, Blonde d' Aquitaine-, Limousin- of Galloway-runderen, afhankelijk van de beschikbaarheid van vee. Op de meeste percelen van Natuurpunt in de Molse Netevallei grazen dieren van privé-personen; er is ruime interesse om samen te werken en het aanbod van grote grazers overstijgt soms onze vraag.

Aan diezelfde noordzijde wordt ook samengewerkt met Kempens Landschap vzw, dat enige jaren geleden bijna 10 ha gronden van Glaverbel kon aankopen. Daaronder ook de oude, inmiddels afgewerkte stortsite van Glaverbel, die nu door Natuurpunt beheerd wordt. De naastliggende elzenbroeken en hooilanden aan de oostkant van het stort, eveneens door Kempens Landschap vzw gekocht van Glaverbel, sluiten inmiddels aan op nieuwe eigendommen van Natuurpunt. Integrale begrazing – het uiteindelijke einddoel in het beheer – komt daardoor weer een stapje dichterbij.

VAN KANAAL TOT ZUIDERRING

Tussen Mol-Gompel, Balen-Langvennen en de Molse zuiderring (expresweg naar Lommel) vormt het deelgebied 'Langvennen-De Hutten' een groene oase. Zoals in het vorige deelgebied, is de vallei van de Molse Nete hier een mozaïek van biotopen. Hier is de vallei op haar breedst. Aan de zuidkant gaat het open weidelandschap naadloos over in uitgestrekte naaldbossen op droge duingronden, en er is zelfs plaats voor een zijriviertje: de Molderloop. Die snijdt aanvankelijk als een diepe gracht van zuid naar noord dwars door de oost-west-geöriënteerde vallei; daardoor heeft hij een ongewenst drainerend effect. Dichter bij de Molse Nete buigt de Molderloop plots af en gaat hij parallel lopen aan de hoofdriever; op dat laatste deel van zijn traject wordt hij de Oude Nete genoemd.

De trots van Natuurpunt in dit deelgebied is het aaneengesloten blok van bijna 10 ha tussen de Kapellekensdreef en de Molse Nete in Mol-Gompel. In 1996, meteen na de start van het aankoopproject, in één keer gekocht van een bouwonderneming in vereffening... Het gewestplan is hier deels niet groen maar oranje gekleurd; het gebied was voorbestemd als zone voor dagrecreatie (voetbalveld, tennishal,...) maar bleek te laag gelegen om die bestemming ook werkelijk te kunnen invullen. Zo kreeg het toch zijn enige juiste bestemming.

De dynamiek rond de aankoop van 'De Langvennen' ontstond destijds na een inspirerende babbel tussen Natuurpunt en De Gagel. De twee verenigingen sloegen de handen in elkaar om het gebied aan te kopen en te beheren. Het beheerteam van 'De Langvennen' verzet hier bergen, vooral bergen hooi.

Het project rond 'De Langvennen' wordt gedragen door de hele gemeenschap van Mol-Gompel: elk jaar is er de eerste zondag van mei een ochtendwandeling, de school neemt deel aan beheerwerken en bezoekt het gebied regelmatig, de omwonenden werden betrokken bij het opruimen van kruinhout van gekapte populieren, bij de inhuldiging van het nieuwe natuurgebied werd een groot straatfeest georganiseerd, enz.

VAN ZUIDERRING TOT BORGERHOUTSEDIJK

Tussen de Zuiderring en de Borgerhoutsendijk (baan van Mol naar Meerhout) plakt de Molse Netevallei tegen Mol-centrum aan. Vanaf hier loopt de Molse Nete enkel nog op Mols grondgebied. De overwegend groene Netevallei is hier smaller, geprangd tussen Mol-centrum en de ring. Ze wordt hier en daar geopenetreerd door straten die vanuit Mol-centrum recht de vallei in lopen. De natuur betaalt hier eigenlijk de rekening voor de gebrekkige ruimtelijke planning van weleer: grote delen van de toch wel natte vallei zijn hier bestemd tot woongebied. De uitvoering van een doordacht waterbeleid voor de Molse Nete wordt daardoor een stuk moeilijker.

In dit deel van de vallei zijn ook de belangrijkste samenvloeiingen gesitueerd. Achter de Rozenberg vloeit de Scheppelijke Nete, de noordelijke zijtak van de Molse Nete, in de hoofdriever. En een eind verderop, achter het zwembad 'Den Uyt', komt de Oude Nete langs de zuidkant in de Molse uit.

Landbouw is in dit deel van de vallei zo goed als afwezig. Waar niet gebouwd is, domineren populierenbossen of moerasbossen van wilg en zwarte els. Hier en daar ook moestuintjes en vijvers met tuinhuisjes of weekendverblijven. De mooiste brok natuur in dit deelgebied ligt tussen het Molse sportcomplex 'Den Uyt' en de ring. Het verharde 'heipaadje' loopt er midden door haast ondoordringbare moerasbossen.

VAN GINDERBROEK TOT EZAART

Het laatste stuk van de Molse Netevallei wordt begrensd door de weg van Mol naar Ezaart in het noorden en de zuiderring in het zuiden. Hier, iets verder weg van Mol-centrum, krijgt de Molse Nete weer volop de ruimte om te meanderen, en die kans grijpt de rivier met beide oevers! Voor prachtige haarspeldbochten met holle en bolle oevers moet je in Ezaart zijn. Het landschap is hier opnieuw erg gevarieerd: hooilanden, weilanden, populierenbossen, elzenbroek, rietland en wilgenstruweel wisselen elkaar af, en ja hoor, ook de vijvers met weekendhuisjes zijn weer van de partij.

In de winter doet de breder wordende Molse Nete hier dienst als pleisterplaats voor grotere aantallen wintertalingen, kleine eendjes die de rust van dit natuurgebied opzoeken. Dit is ook het leefgebied van de ijsvogel.

NATUURINRICHTING OP KOMST

Het gedeelte van de Molse Netevallei dat begrepen is tussen het kanaal Dessel-Kwaadmechelen en de Borgerhoutsendijk (baan Mol-Meerhout) is hoofdzakelijk groen ingekleurd op het gewestplan. De Vlaamse Landmaatschappij en het Agentschap voor Natuur en Bos van de Vlaamse overheid hebben de intentie om in deze zone een natuurinrichtingsproject uit te voeren. Concrete maatregelen zijn nog niet meteen voor

morgen, maar ter voorbereiding van het natuurinrichtingsproject is wel al het 'voorkooprecht natuur' van kracht. Dat moet de overheid in staat stellen om belangrijke percelen zelf in eigendom te verwerven.

TOEGANKELIJKHEID

Eén van de aandachtspunten bij het beheer van de Molse Netevallei door Natuurpunt is het vergroten van de toegankelijkheid van het gebied. De langgerekte Netevallei wordt doorsneden door verschillende secundaire wegen, door de expresweg Mol-Lommel én door de spoorlijn Mol-Hasselt. Voor het overige lopen in het gebied talrijke karrensporen en paden, doch de meeste van die niet-verharde wegen zijn doodlopend. Daardoor zijn niet alle deelgebieden even geschikt voor het uitstippelen van een rustige rondwandeling.

Het deelgebied tussen Rijsbergdijk en het kanaal Dessel-Kwaadmechelen is samen met de zone tussen het kanaal en de zuiderring het best toegankelijk. Je kan er wandelen op alle paden met een openbaar karakter. Bij elke nieuwe terreinaankoop door Natuurpunt komt de realisatie van een echt wandelpad in deze deelgebieden weer een stukje dichterbij. Zodra de kans zich voordoet, zullen we ook in de vallei van de Molse Nete ons motto 'Natuur voor Iedereen' in de praktijk brengen.

Jan Loos

**OP VERTOON VAN LIDKAART NATUURPUNT
5 % RECHTSTREEKSE KORTING
(NIET CUMULEERBAAR MET ANDERE KORTINGEN)**

Turnhoutsebaan 19 – 2400 Mol
T 014/32 04 28 – F 014/32 36 58
www.dezwervermol.be - info@dezwerfvermol.be
Openingsuren : ma 13u-18u, di-vrij 09u30-18u
Za 09u30-17u

Natuurkroniek Meanderland - Herfst 2010

SEPTEMBER – OKTOBER – NOVEMBER 2010

Het najaar is het vogeltrekseizoen bij uitstek. Op trektelpost (TTP) Maatheide, één van de best bezette in Europa, hebben de tellers weer hun best gedaan en ook de vogels (en het weer) werkten dit jaar erg mee.

De resultaten van een bijzonder jaar op de TTP kan je lezen in het verslag van Toon Jansen hieronder en natuurlijk ook dag voor dag op www.trektellen.nl bij trektelpost Kristallijn/Maatheide (België). Via de Birding Kempen-site (en via de link naar waarnemingen.be) blijf je steeds up to date voor wat de vogelwaarnemingen in onze regio betreft. Zet deze site dus maar bij je dagelijkse favorieten.

De verdere bijzondere waarnemingen hieronder komen dus van buiten de trektelpost Kristallijn/Maatheide.

HOOGTEPUNTEN

In september nog doortrek van **Ooievaars** op 12/09 Geel-centrum (5 ex. + 3 ex.) en op 23/09 Balen Malou (10 ex. overnachten in weide).

Op 28/11 telde Stefan Staes 225 **Canadese Ganzen** in het weiland (canyon) te Mol – Rauw Scheppelijke Nete. Een eerste grote groep van 215 ex. **Toendrarietganzen** zat op 28/11 op de slikplaat van de Grote Zandput, even apart van de groep ook 2 duidelijk grotere **Taigarietganzen**. Op 01/12 kwamen daar al 660 **Toendra's** slapen samen met 4 **Kleine Rietganzen** en 16 (9MM, 7WW) **Grote Zaagbekken**.

Rode Wouwen werden niet alleen gespot boven de telpost, maar ook in Geel (16/10) en Kwaadmechelen (22/10 en 30/10). 17/10 bood de TTP een record aantal **Buizerden** met 339 ex. en zelfs 1 **Ruigpootbuizerd**. Dikste krent dit najaar was de **Schreeuwarend** die op 22/09 boven de telpost hing.

Op 30/11 trokken een 60-tal **Kraanvogels** over De Most in Balen.

Van 9 tot 11/09 pleisterden 3 **Kleine Strandlopers** op de slikplaat van de Grote Zandput in Mol. Boswachter Manu stootte in Balen De Most op 07/10 4 **Bokjes** op, op 08/10 zelfs 5 ex. en op 11/10 ook 17 **Watersnippen**.

Peter Janssen kreeg tot zijn verbazing op 05/10 een **Kleine Jager** mooi in de kijker in Kwaadmechelen Ham.

Velduilen lieten zich zien op 30/09 op Maatheide (= jaarlijkse gast daar) en op 11/10 kon Fons Van Vlerken er één fotograferen (werd gemobd door kraaien) boven zijn tuin in Mol Ginderbuiten.

Op 13/10 1 **Roodkeelpieper** op doortrek in Balen De Most. Een **Gekraagde Roodstaart** die op 05/09 geringd werd op Maatheide Lommel werd op 13/09 gepluimd door een kat in Luzern (Zwitserland = 514 km in 8 d.). Op 12/10 een eerste waarneming door Michel Huysmans van 5 **Witkopstaartmezen** aan Mol Grote Zandput. Deze winter bleek er een kleine invasie van deze oostelijke soort in onze regio. Wie zag er nog?

Klapeksters werden gespot op 21/10 Mol Grote Zandput; 25/10 Balen De Most en 01/11 Lommel Vriesputten. Ook **Gaaien** trokken in nooit geziene aantallen door (zie ook verslag TTP Maatheide van Toon Janssen). In totaal werden daar niet minder dan 959 ex. geteld met een maximum op 20/09 (217 ex.) en 23/09 (219 ex.).

Op 18/10 zag Stefan Staes aan het containerpark in Mol-Millegem een groep van 23 **Putters** langdurig fourageren op paardenbloempluis. Op 22/11 pleisterde nog een groepje van 15 ex. op Lommel Maatheide. Roger Claessens trof op 18/11 1 **Fratertje** aan in een groep **Sijsjes** te Balen Keiheuvel. In de tuin van Tom Vandevenne in Geel doken op 26/11 dan weer 5 **Grote Barmsijzen** op. Op 11/11 lieten 3MM en 2WW **Goudvink** zich horen op De Maat en 2 **IJsgorzen** zorgden op 24/09 voor animo op TTP Maatheide Lommel.

Nog opmerkelijk was de waarneming (met fotoval!) van een **Boommarter** in het Prinsenspark te Retie. Hierbij het verslag van Dirk Meeus:

"Inderdaad schitterend nieuws van de Boommarter. Hierbij wou ik nog even de achtergrond schetsen van deze waarneming en ook enkele bedenkingen maken. Het plaatsen van de fotoval in het Prinsenspark gebeurde in het kader van een onderzoek door het INBO naar het voorkomen van de Boommarter in Vlaanderen. In 2008 werd voor het eerst sinds zeer lange tijd het bewijs geleverd van voortplanting van Boommarters in de provincie Antwerpen, meer bepaald in de regio Kalmthout-Brecht. Daarvoor kon ook al voortplanting aangetoond worden in een gebied in het noorden van de provincie Oost-Vlaanderen. Sindsdien werd de methode van de fotoval al in heel wat Vlaamse bossen ingezet maar zonder resultaat. Tot 29 juli dus, toen een Boommarter kon gefotografeerd worden in het Prinsenspark (de val stond er toen een tiental dagen). Er zal door het INBO zeker nog verder onderzoek gebeuren in het Prinsenspark, maar wanneer en op welke manier juist is op dit moment nog niet beslist. Wat men natuurlijk ook graag zou willen weten, is of er ook in het Prinsenspark (of in de omgeving ervan) sprake is van voortplanting. Want het kan natuurlijk ook gaan om een zwervend exemplaar (vooral mannetjes maken nogal eens verre zwerftochten).

Nog enkele bedenkingen. Wie op zoek wil gaan naar (sporen van) de Boommarter in het Prinsenspark, is uiteraard van harte welkom, maar we willen er wel graag op wijzen dat daarbij enkele 'regels' moeten gerespecteerd worden (volgens het parkreglement). Het domein is toegankelijk van zonsopgang tot zonsondergang, dus niet 's nachts. Het is niet

toegelaten om de wandelpaden te verlaten of om de ontoegankelijke paden te betreden. Ik weet wel dat de bezoekers van dit forum zich normaal aan die regels houden, maar ik haal het hier toch nog maar even aan.

De kans dat je de Boommarter zou te zien krijgen, is natuurlijk klein. Sporen ervan vinden is minder onwaarschijnlijk (bv. uitwerpselen, pootafdrukken,

haren, klimsporen). Wie sporen zou ontdekken, mag dit steeds melden aan de wachters. Dan kan daarmee rekening gehouden worden bij het verdere onderzoek door het INBO."

EXCURSIE VERSLAG NAAR DE RIEBOS VAN 02/01/2011

Voor de 9 deelnemers werd het een schitterende vogelrijke wandeling door krakende sneeuw en over spiegelgladde ijspistes naar en over De Riebos. Het vogelfestival begon al op de parking aan de Blauwe Kei met voor de wachtenden een 60-tal overvliegende Grauwe Ganzen, één Grote Zilverreiger en een 5-tal luidruchtige Kruisbekken. Toen Stefan toekwam, had hij al 2 Grote Zilverreigers zien opvliegen uit een wateringslootje en Lex en Nico hadden al 6 Kleine en 3 Wilde Zwanen gespot op Put Rauw Noord. Ook het M Krooneend op het kanaal werkte nog mee aan deze veelbelovende start!

3 reeën gingen voor ons op de loop en 2 Kleine Zwanen passeerden ons in het prille zonlicht, op de Riebosserhei vonden we ze later terug foeragerend op een akker. Ondertussen trokken overvliegende formaties van gakkende ganzen onze aandacht: verschillende groepen Rietganzen (totaal ca 200 ex.) met daartussen telkens een aantal Kolganzen (totaal ca. 65 ex.). Onderweg ook verschillende Buizerden en één Slechtvalk met een (mislukte) aanval op een Houtduif tot vlak voor onze neuzen.

Op de Riebos zelf zorgden een jagend M en W Blauwe Kiekendief voor de show. Even verder in de bosrand een gemengde groep mezen met minimum 30 (!) Kuifmezen, zelfs een Matkop en een Kleine Bonte Specht lieten zich toen even horen. Ook de Zwarte Specht verscheen meermaals op het appél.

Op Russendorp streek een groep van een 130-tal Rietganzen neer en er was een groepje van 23 Geelgorzen actief langs het Miel Ottenpad. Uit de buurt van het Postels Kanaaltje weerklonk nog veel meer ganzengeluid. Blijkbaar hebben de Rietganzen nu toch weer massaal hun weg gevonden naar Postel en dat belooft dus weer avondspektakel op de slaapplek aan de Grote Zandput. Tot slot weer een groepje Kruisbekken in de bomen en een roedel van een 15-tal Damherten (!) vlakbij de huizen op Russendorp. Afgesloten werd in de brasserie met een toast op het nieuwe jaar ...

Jef Sas

RAPPORT 2010 TREKTELPOST MAATHEIDE KORTE IMPRESSIE VAN TREKTELSEIZOEN 2010

2010 werd voor trektelpost Kristallijn/Maatheide een prachtig en afwisselend jaar, met meer uitschieters dan tegenvallers. Een verademing ten opzichte van 2009, waarin met name de zichtbare najaarstrek relatief zwak was. Met 1235 uren was de telpost zeer goed en regelmatig bezet: 495 uren vielen in het voorjaar, 740 in het najaar.

Hiermee was Maatheide voor het tweede achtereenvolgende jaar de op één na best bezette telpost van West-Europa. We konden terugvallen op een vaste kern van circa 10 personen, die minstens 2 à 3 keer per week tijdens de piektrek aanwezig waren, aangevuld met tal van regelmatige bezoekers. Hier volgt een korte impressie van hun resultaten:

Opvallend waren o.a.:

2 Jan Van Genten, 1 Rotgans, 142 Grote Zilverreigers, 3 Kleine Zilverreigers, 6 Purperreigers, 1 Lepelaar, 3 Zwarte Ooievaars, 188 Ooievaars, 8 Eiders, 1 Topper, 1 Zearend, 1 Schreeuwarend, 1 Slangenarend, 1902 Buizerden, 5 Ruigpootbuizerden,

3 Roodpootvalken, 22 Kluten, 14 Morinel-plevieren, 2 Rosse Grutto's, 147 Groenpootruiters, 1 Kleinste Jager en 1 jager spec., 1 Reuzensterne, 193 Zwartkopmeeuwen, 3 Velduilen, 134.563 Houtduiven, 72 Grote Bonte Spechten, 39 Duinpiepers, 2 Roodkeelpiepers, 1 Grote Pieper, 1 Engelse Kwikstaart, 1 Strandleeuwerik, 155 Beflijsters, 4 Witkopstaartmezen, 5 Buidelmezen, 6 Klapeksters, 2.559 Gaaien, 1 Raaf, 1 Bonte Kraai, 11.649 Kepen, 152 Appelvinken, 14 IJsgorzen, 3 Ortolanen.

Twee Jan Van Genten (3 april) zover landinwaarts is een unicum. Hetzelfde geldt voor het groepje van 8 Eiders op 25 september. Het betreft alweer de tweede waarneming van deze zeegebonden soort boven dit gebied, en in dezelfde periode. De Grote Zilverreiger liet een sterke toename zien, met op 6 oktober zelfs een groep van 18 stuks overtrekkend. Zeker voor huidige begrippen was een groep van 16 Zomertalingen op 13 maart zeer verrassend.

Maar 2010 werd vooral voor prooivogels een uitzonderlijk jaar, met zeer sterke Buizerdtrek (topdag 1 oktober met 412 ex.), in hun slipstream maar liefst 5 Ruigpootbuizerden, en als krenten een Zeearend op 27 maart, een Schreeuwarend op 22 september en een drietal Roodpootvalken. De Slangenarend die op 27 augustus boven de vlakte hing betrof vermoedelijk het ex. dat toen al enige tijd op de Militaire Domeinen bij Meeuwen pleisterde. De Rode Wouw deed het met 34 ex. niet slecht, 10 Zwarte Wouwen was daarentegen zeer mager. Oktober was met 44 ex. erg goed voor Smellekens. In totaal werden er 76 geteld, waarvan maar liefst 16 ex. op 16 oktober.

In het voorjaar was de sterke doortrek van Beflijsters vermeldenswaardig, met 62 ex. op 19 april als dagrecord. Deze soort was in de herfst dan weer juist ondervertegenwoordigd. Het najaar kende als bijzondere fenomenen de prachtige trek van Gaaien (eerste influx sinds 2004), de doortrek van zuivere Witkopstaartmezen, uitzonderlijk vroege doortrek van IJsgorzen, veel Appelvinken met 84 ex. op 29 oktober als climax en bovengemiddelde trek van Grote Bonte Spechten en Kepen. Ook Goudplevieren kwamen meer (en over een veel langere periode) door dan in andere jaren. Binnen de categorie massale trek vielen de 135.000 Houtduiven en ruim 98.000 Vinken. Het aantal Duinpiepers en Morinelplevieren lag specifiek voor dit gebied op een vrij normaal niveau. De aantallen van Veldleeuwerik, Blauwe Kiekendief, Zwarte Sterne, Zomertortel en Huiszwaluw bleven relatief laag en Sneeuwgorzen en Grauwe Kiekendieven ontbraken zelfs voor het eerst sinds jaren op het appel. In het najaar lieten de Kraanvogels het hier helaas afweten.

In augustus, september en oktober vonden vrij frequent ringvangsten plaats in de natte zuidoosthoek (Blokwaters) van het gebied, op een steenworp afstand van de telpost. Deze activiteiten van Karel en Andy Van Endert maakten voor ons voor het eerst ook de nachtelijke trek zichtbaar. De resultaten waren zeer verrassend en leidden tot een verdere opwaardering van Maatheide als belangrijke trekroute. Vermeldenswaardig zijn o.a.: 5 Draaihalzen, 12 Rietzangers, 1 Waterrietzanger, 3 Braamsluipers, 1 Grauwe Klauwier, 1 Sperwergrasmus en 1 Bladkoning.

Conclusie: 2010 werd voor de trektellers op Maatheide een onvergetelijk jaar, met veel hoogtepunten, voor veel soorten opmerkelijke aantallen en met 168 verschillende soorten een grote diversiteit. Deze resultaten zijn natuurlijk vooral te danken aan de sterke bezetting van de telpost, door tellers die over steeds meer ervaring en routine beschikken. Maar ook de unieke ligging aan een vlakte tussen de Kempense merenketen en de bebouwde kom van Lommel (stuwend effect) spelen hier voor een flink stuk in mee. Hoelang zullen we onze hobby hier echter nog kunnen beoefenen, nu de zandontginningen zich in een versneld tempo voltrekken en we de vlakte snel kleiner zien worden! Telpost Kristallijn/Maatheide lijkt gedoemd een legende te worden, waar trektellers in de toekomst met weemoed aan terug zullen denken.

Toon Janssen

UITTREKSELS VERSLAGEN ECOLOGISCHE WERKGROEP. OPGESTELD DOOR MARIANNE HOREMANS EN PAUL WOUTERS

EXCURSIE SELGUIS – 31 JULI 2010

Foto: Wilgenwespv�inder (*Synanthedon formicaeformis*).

Deze nachtv�inder van ongeveer 2 cm is te herkennen aan de rode top van de voorvleugel in combinatie met de rode band op het achterlijf. Bij verse exemplaren zijn opvallende witte haren te zien aan het zwarte staartpluimpje. De Wilgenwespv�inder vliegt van half mei tot begin augustus in één generatie. 's Morgens vroeg kan men deze nachtv�inder aantreffen op bladeren en boomstammen en ook wel op bloemen. De rups van de Wilgenwespv�inder leeft in stammen en twijgen van diverse soorten wilg. Vaak vindt men de rups in gallen en takgezwollen op de wilg. Deze v�inder overwintert als halfvolgroeide rups. Hij verkiest als habitat vooral vochtige en moerasachtige plaatsen met wilgen.

EXCURSIE DE KWACHT – 14 AUGUSTUS 2010

Foto: Gewone waternavel (*Hydrocotyle vulgaris*).

Het eerste deel van de wetenschappelijke naam "Hydrocotyle" is afgeleid van twee Griekse woorden, nl. "Hydoor" en "Kotyle". Hydoor betekent water en Kotyle betekent schaalje, kom of navel. Gewone waternavel behoort tot de Schermbloemenfamilie en bloeit in de zomer. Het is een kruipende plant met vertakte stengels die op alle knopen wortelen. De bladsteel is bovenaan dicht onder het blad behaard. De bevruchting van de kleine bloemen vindt zowel door zelfbestuiving als door kleine insecten plaats. Waternavel groeit vooral aan de rand van voedselarme wateren, in moerassen en op vochtige plaatsen. Gewone waternavel is door zijn groeiwijze speciaal aangepast aan wisselende waterstanden.

EXCURSIE DE RAMMELAARS – 21 AUGUSTUS 2010

Foto: Gewone goudoogdaas man (*Chrysops relictus*).

De algemeen voorkomende Gewone goudoogdaas behoort tot de familie van de Dazen (Tabanidae) en wordt tussen de 9 en 11 mm groot. Hij heeft helder groene ogen met bijna ronde violette vlekken. Op de vleugels heeft deze goudoogdaas gebogen zwarte dwarsbanden. Het achterlijfpatroon is variabel doch op het tweede segment komen steeds zwartkleurige lobachtige vlekken voor die de achterrand niet bereiken. De Gewone goudoogdaas behoort tot de "kopdazen". De vrouwtjes proberen namelijk bloed te zuigen op het hoofd en landen relatief vaak op de haren. De goudoogdaas steekt de mens minder vaak dan de Regendaas. Dazen hebben een korte, dikke snuit waar een paar messcherpe kaken deel van uit maken en waarmee zij pijnlijke bloedende wonden veroorzaken.

De voortplanting gebeurt in modderige oevers en andere natte biotopen. De larven leven van insectenlarven in allerlei rottend plantenmateriaal van heel vochtige omstandigheden. Mannetjesdazen bezoeken uitsluitend bloemen om zich te voeden en ook vrouwtjes dazen voeden zich met nectar. De vrouwtjes van dazen zuigen bloed om de eitjes te voorzien van proteïnen. De vrouwtjes zijn herkenbaar aan de gescheiden ogen, bij de mannetjes staan de ogen dicht bij elkaar.

EXCURSIE SLUISMEER – 28 AUGUSTUS 2010

Foto: Elzenvlag (*Taphrina alni* of *Taphrina amentorum*).

De Els vormt houtige, eivormige vrouwelijke vruchten die aanvankelijk groen zijn en later zwart worden. Deze "elzenproppen" hangen soms "de vlag" uit. De Elzenvlag wordt teweeggebracht door een schimmel die zich op het vrouwelijk elzenkatje vestigt als zijn sporen daar terechtkomen. De schimmel zorgt ervoor dat één van de schutbladen van het elzenkatje een abnormaal groeipatroon vertoont dat wel twee cm lang kan worden. In het begin van de zomer is de Elzenvlag friscgroen, later geel tot roze, oranje-rood tot paarsachtig en in het najaar wordt de gal net zo bruin of zwart als het rijpe elzenkatje. Daarop ontwikkelen zich dan nieuwe schimmelsporen die door de wind worden verspreid.

ANDERE MEDEDELINGEN

Natuurvierdaagse Texel - O.H. Hemelvaartweekend 2011
Donderdag 2 t.e.m. zondag 5 juni

Met 28 ingeschreven deelnemers is onze jubileumvierdaagse eigenlijk volzet, maar niet getreurd. Het hotel heeft nog enkele kamers vrij, dus je kan nog mee, als je er nu snel bij bent! Gelieve daarvoor wel eerst contact op te nemen met secr. Jef Sas (014-31 26 57) of via een mailtje naar zijn **NIEUW adres: jefsas@skynet.be**.

De ingeschreven deelnemers kunnen de resterende reissom van **€200/persoon** overmaken op de rek.nr. van Natuurland Netebronnen **BE 18 001157779165** (GEBABEBB) met vermelding '**TEXEL 2011**'. Zij zullen dan eind april/begin mei nog een informatiemap ontvangen met alle nodige details over deze reis.

Dagexcursie Antwerpse Havengebied - 22 mei 2011

Op geen enkele andere plaats in Vlaanderen werd de afgelopen jaren meer geïnvesteerd in natuurinrichting dan in het Antwerpse zeehavengebied. En met succes. Inmiddels herbergt het havengebied de enige broedkolonie van Lepelaar en de grootste bloeiplaats van Groenknolorchis in Vlaanderen, evenals de grootste broedkolonies van Zwartkopmeeuwen in West-Europa.

Lang verdwenen soorten zoals Roerdomp en Wouwaap keerden terug, terwijl de aantallen broedparen van elders steeds schaarser wordende broedvogels zoals Tureluur, Grutto en Kluut jaarlijks toenemen. Namen van nieuwe natuurgebieden zoals Doelpolder Noord, Putten West, Drijdijk en Groot Rietveld zijn intussen dan ook reeds lang begrippen geworden bij menig Vlaamse vogelaar. Op 22 mei bieden we u de kans om samen met ons en onder begeleiding van Peter Symens kennis te maken met deze nieuwe natuurgebieden, evenals met een aantal andere gebieden waar de natuurinrichtingsplannen nog volop in uitvoering zijn en/of op de tekentafel liggen. Daarbij zal uitvoerig het hoe en waarom van deze natuurinrichting toegelicht worden, als schoolvoorbeeld van hoe economische en ecologische ontwikkeling wel degelijk hand in hand kunnen gaan.

Vertrek

8 uur 't Getouw, Molenhoekstraat 2, Mol of 8.15 uur, Alma, Geel (rond punt)

Inschrijven en info carpooling

Jan De Schepper, 014-81 12 53, e-mail: jandeschepper1@skynet.be of

Eric Peetermans, 014-58 89 82, e-mail: eric.pettermans@telenet.be

Natuurfoto's in het "Kristallijn"

Onder het motto; **"De kleur speelt geen rol, als 't maar GROEN is!"** stelt de werkgroep Natuurfotografie van afdeling Netebronnen een 60-tal natuurfoto's tentoon in 't Kristallijn (socio-cultureel initiatief van Sibelco, Blauwe Keidreef 3 in Mol). Deze tentoonstelling over de plaatselijke fauna en flora zal doorgaan in de loop van september 2011.

Dit is alvast een warme oproep naar geïnteresseerde deelnemende natuurfotografen van de regio die zowel fotografisch als organisatorisch bereid zijn aan deze tentoonstelling mee te werken.

Afhankelijk van het aantal deelnemers kan je met een aantal werken aan de tentoonstelling deelnemen. Iets voor u? Dan graag een telefoontje of een mail **vóór 3 mei** aan Fons Van Vlerken en hij bezorgt je meer informatie over de modaliteiten i.v.m. deze tentoonstelling.

Fons Van Vlerken, 014-31 76 33, 0495-65 61 51 of e-mail fons.van.vlerken@telenet.be

Excursies Plantenwerkgroep C6

Plantenliefhebbers kunnen mee op stap met Rutger Barendse op volgende donderdagen.

Donderdag 19 mei 18.30 uur Balen; Kruising [Steegsebaan/Nieuwendijk](#); C6-35-32 Keiheuvel-De Most.

Donderdag 16 juni 18.30 uur Lommel [Kerkhoven, kerk](#); C6-45-23 Kerkhoven-zuid.

Donderdag 21 juli 18.30 uur Geel, [kerk St. Dymphna](#); C6-41-12 Geel-oost.

Donderdag 18 augustus 18;00 uur Mol-Achterbos; Kruising met lichten [Achterbos/Turnhoutsebaan](#); C6-23-31.

Donderdag 15 september 17.00 uur Meerhout, [kerk centrum](#); C6-42-34 Meerhout-centrum.

Goed schoeisel, een loepje en eventueel een flora zijn nodig. De excursies zijn 's avonds en hebben een actieradius van 1 kilometerhok, waarin dan gemiddeld zo'n 200 soorten worden genoteerd. Iedereen is welkom, ook de beginnende florist. Tijdens de excursie wordt weinig gedetermineerd (met een flora in de hand). Hetgeen we echt niet kennen of een kritische blik nodig heeft, wordt eventueel gefotografeerd en in ieder geval thuis nader bekeken. Er is natuurlijk uitleg bij iedere vondst en vragen worden altijd beantwoord.

Je kunt ook vooraf materiaal (gedroogde of verse planten) tonen waar je niet bent uitgekomen. Er is vast iemand die je van hulp kan zijn. Probeer natuurlijk de beschermde en zeldzame planten te ontzien.

Meer info: Rutger Barendse, mail: rutger.barendse@telenet.be

Jaarkalender plantenwerkgroep *Thalictrum*

Zaterdag 9 april 2011: *Westerlo, poel perceel 1/B 686a, IFBL code: D5 17-14.*

We doen een eerste inventarisatie van een voormalige weekendvijver op perceel 686a, in samenwerking met de werkgroep Waterleven.

Afspraakplaats: 9 uur Marlybrug, komende van Westerlo net voor de Netebrug (Merodedreef).

Zaterdag 30 april 2011: *Neerhelst Geel, perceel 4/E 947, IFBL code: C5-38-13.*

We inventariseren een vochtig weiland dat in het verleden regelmatig werd begraaasd door schapen en zijn benieuwd hoe o.m. pinksterbloemen en koekoeksbloemen reageren op het gevoerde beheer.

Afspraakplaats: 9 uur einde Larumsebrugweg aan de kanaaldijk.

Zaterdag 7 mei 2011: *Larumse Loop, Neerhelst Geel, IFBL code: C5-38-13.*

We inventariseren de "voorjaarsplanten" langs een aantal oevers naast de Larumse Loop ter hoogte van Neerhelst en de Mosselgoren. Deze activiteit gebeurt in samenwerking met de werkgroep Waterleven.

Afspraakplaats: 9 uur einde Larumsebrugweg aan de kanaaldijk.

Zaterdag 14 mei 2011: *Zammelsbroek Geel perceel 5/N 736/02-737, IFBL code: C5-58-34.*

Vorig jaar werd op de percelen achter de vijvers van de Rothoek gestart met een begrazingsproject. We willen nog snel een inventarisatie doen om binnen enkele jaren een evaluatie te kunnen maken van het grasbeheer.

Afspraakplaats: 9 uur kerk Geel Zammel.

Zaterdag 28 mei 2011: *Maasloop Herenthout, perceel 1/D/327a-329, IFBL code: C5-54-22.*

Het is de eerste maal dat we de hooilandjes langs de Maasloop in Herenthout bezoeken. Als opener staat een vochtig perceel op de agenda dat al verschillende jaren wordt gemaaid. Ook de afwateringsgracht met o.a. waterviolier ontsnapt niet aan onze aandacht.

Afspraakplaats: 9 uur Langstraat – parking voetbalveld Diamantschijf – Herenthout.

Zaterdag 11 juni 2011: *Westerlo, perceel 1/B 674-675, IFBL code: D5 17-14.*

We inventariseren 2 aansluitende percelen naast de Grote Nete die vooral bestaan uit natte ruigte met wilgenstruweel en elzenbroekbos.

Afspraakplaats: 9 uur Marlybrug, komende van Westerlo: net voor de Netebrug (Merodedreef).

Zaterdag 18 juni 2011: *Hellekens Herentals, perceel 2/C 4^e, IFBL code: C5-36-33.*

Dit recent aangekocht perceel werd in het verleden begraaasd maar zal in de toekomst een maaibeheer krijgen. Een inventarisatie kan later dan ook erg nuttig zijn wanneer er een evaluatie van het beheer gebeurt.

Afspraakplaats: 9 uur Cardijnlaan (weg naast de Ring) ter hoogte van de brug over de Nete.

Zaterdag 25 juni 2011: *Neerhelst Geel, perceel 4/E 1050L, IFBL code: C5-37-24.*

Op de overgang naar de Katersberg situeert zich een droog grasland. Het perceel wordt al verschillende jaren gemaaid en evolueert stilaan naar een heischraal grasland.

Afspraakplaats: 9 uur einde Larumsebrugweg aan de kanaaldijk.

Zaterdag 2 juli 2011: *Langendonk Herentals, perceel 2/C 82b, IFBL code: C5-36-23.*

Het hooiland situeert zich op een donk vlak naast de Kleine Nete. We verwachten dan ook planten zowel uit het droge als uit het natte milieu.

Afspraakplaats: 9 uur splitsing Langendonk-Kamergoorstraat (omgeving spoorwegbrug).

Zaterdag 16 juli 2011: *Zammelsbroek Geel, perceel 5/N 256, IFBL code: C5-58-24.*

Het perceel situeert zich in het noorden van het reservaat. Het voormalig dottergrasland wordt al enkele jaren niet meer gemaaid en de verbossing met elzen en wilgen neemt toe.

Afspraakplaats: 9 uur Kerk Geel Oosterlo.

Zaterdag 30 juli 2011: *Larumse Loop, Neerhelst Geel, IFBL code: C5-38-13.*

We inventariseren de "zomerplanten" langs een de oevers van de Larumse Loop ter hoogte van Neerhelst en de Mosselgoren. Deze activiteit gebeurt in samenwerking met de werkgroep Waterleven.

Afspraakplaats: 9 uur einde Larumsebrugweg aan de kanaaldijk.

Zaterdag 6 augustus 2011: *Westerlo, poel perceel 1/B 686a, IFBL code: D5 17-14.*

Inventarisatie van de voormalige weekendvijver op perceel 686a, in samenwerking met de werkgroep Waterleven.

Afspraakplaats: 9 uur Marlybrug, komende van Westerlo net voor de Netebrug (Merodedreef).

Zaterdag, 13 augustus 2011: *Maasloop Herenthout, perceel 1/D 347, IFBL code: C5-54-21.*

We bezoeken een van de natste percelen langs de Maasloop. Het perceel wordt gefaseerd gemaaid omwille van de waardevolle insectenfauna. We zoeken naar planten als bosbies, holpijp en andere kwelplanten.

Afspraakplaats: 9 uur Containerpark Pauwelsstraat Herenthout.

Voor meer info, contacteer Jeannine Simonis, Jeannine.Simonis@telenet.be.

Natuurpuntvlees aan huis geleverd

Op woensdag 16 februari gebeurde de tweede aflevering aan huis van Natuurpuntvlees, heel wat van onze leden bestelden na 3 maand opnieuw. Waarvoor onze dank. Resultaat van dit alles: €240,44 voor het reservatenfonds. Gesterkt door het vertrouwen van onze leden, gaan we natuurlijk door met dit initiatief.

De volgende levering is gepland op **woensdag 11 mei**. Gelieve uw bestelling voor **28 april** door te mailen aan jurgen.verrejt@telenet.be.

In de aanbieding; Galloway-vlees, lamsvlees en schapenvlees afkomstig van natuur-begrazing. En als extraatjes hebben we bio-kokosolie, bio-grasboter en honing. Ons vlees smaakt perfect op de barbecue... echt iets voor zwoele zomeravonden. Bestel dus nu want de volgende levering is pas in september.

Vanaf 100 euro per adres ontvangt u 5% korting en van alle bestellingen samen gaat 15% naar projecten uit de regio (meerdere bestellingen op 1 adres zijn mogelijk en zelfs wenselijk).

Meer info en bestelformulier:

Verrejt Jürgen, e-mail: jurgen.verrejt@telenet.be, gsm: 0497-70 63 08 of tel. 014-32 37 85.

Jaarkalender Vogelwerkgroep Geel-Meerhout

Reeds vele jaren inventariseren actieve leden broedvogels in onze streek en tellen ze de watervogels op de Dekshoevevijver en op de Kattenstaartvijver, de Kievitvijver en de Gertryvijver van het Prinsenveld. Verder maken ze regelmatig uitstappen in en buiten de streek om in groepsverband vogels (en ook andere diersoorten) te gaan bekijken. Jaarlijks zijn er film- en dia-avonden en dikwijls ook cursussen of een buitenlandse reis. Voor het beschermen van bepaalde vogelsoorten worden initiatieven genomen, denken we slechts aan de succesvolle oeverwaluwendam op de Dekshoevevijver. Bijna 100 leden gaven zich reeds bij voorzitter Eric Peetermans op als geïnteresseerd in de vogelwerkgroep.

Hieronder volgt een overzicht van wat dit jaar nog te gebeuren staat. Sta je nog niet op Eric's lijst en zou je toch graag op de hoogte worden gehouden van actualiteiten of latere afspraken dan stuur je best een mailtje naar eric.petermans@telenet.be met de vraag om lid te worden van de werkgroep. Actuele informatie kan je ook steeds vinden op www.natuurpunt.be/Geel-Meerhout.

Zondag 17 april 2011: Turnhouts Vennengebied

Het Turnhouts Vennengebied is vooral bekend van de grote populatie Grutto's die er broedt. Sinds vorig jaar zijn er grote werken aan de gang om het gebied nog groter en beter te maken. Zo zijn er meerdere hectaren plas-dras bijgemaakt met open ondiepe waterplassen. Ongetwijfeld zullen hier tal van steltlopers komen rusten en foerageren tijdens de voorjaars trek. Om een goed zicht te hebben op het gebied is er een prachtige uitkijktoren geplaatst, wel een 10-tal meter hoog. We verzamelen om 8 uur aan de kerk van Geel -Ten Aard, rond 12 uur zijn we terug.

Vrijdag 29 april 2011: Nachtegalen- en Rugstreeppaddentocht

Een avonduitstap die doorgaat in de natuurgebieden De Maat en Den Diel. Ieder van ons kent deze gebieden wel en weet dat het pareltjes zijn. Ze zullen nog mooier worden door de zang van Nachtegaal en de roep van de Rugstreeppad. Samenkomst om 19.30 uur op parking De Kleppende Klipper (Postelsesteenweg, Sas 3).

Gids en info: Jef Sas (014-31 26 57). Einde voorzien rond 22.30 uur op Den Diel.

Zondag 8 mei 2011: Hologne-sur-Geer

Dit gebied is te vergelijken met de bezinkingsputten van Tienen. Als je regelmatig op waarnemingen.be kijkt sta je ervan versteld hoeveel speciale soorten hier passeren. Er broeden meerdere koppels Geoorde Fuut. In mei zijn die op hun mooist en van kort bij te bekijken. Verder broeden er soorten als Blauwborst, Rietzanger, Kleine Karekiet en passeren er tal van steltlopers op trek. We komen om 8 uur samen op de carpoolparking aan de oprit van de E313 in Winkelomheide (Geel Oost) en zijn rond 12 uur terug.

Zondag 22 mei 2011: Antwerpse havengebied

Meer info op p. 13 van deze Meander.

Zaterdag 18 juni 2011: Nachtzwaluwen in Averbode

Zoals je wellicht weet zijn er de voorbije jaren gigantische werken uitgevoerd in Averbode bos en heide. Na al het kap- en plagwerk zijn er tal van vogelsoorten weergekeerd in het gebied. Boomleeuwerik, Boompieper, Kleine plevier, Roodborsttapuit en Nachtzwaluw hebben er al succesvol jongen grootgebracht. 's Zomers foerageren er tientallen Boomvalken en sinds oktober 2010 is er weer een Klapekster van de partij. Reden genoeg dus om eens een kijkje te gaan nemen. Vertrek aan de parking van GB (Alma) langs de ring in Geel om 20.30 uur of op de parking op de baan Veerle-Diest (Turnhoutse baan) te Okselaar om 21.00 uur.

Info: jozef.van.kerckhoven6@pandora.be.

Zaterdag 24 september 2011: Zeeland

In Zeeland moeten we ieder jaar eens geweest zijn. In september verblijven er vele steltlopers, roofvogels, eenden en de trekvogels passeren er ook massaal. We maken een duinenwandeling, vooral om naar trekvogels te zoeken. Samenkomst op de parking van GB (Alma) langs de ring in Geel om 7.00 uur. We zijn terug rond 18 uur. Picknick en warme kledij zijn gewenst.

Zondag 16 oktober 2011: watervogeltelling

Dekshoevevijver, Kattestaart, Kievit en Prinsenpark. Samenkomst om 9 uur parking Dekshoevevijver.

28-29-30 oktober 2011: Kraanvogelweekend Niedersachsen

Dit weekend ligt nog niet vast. Als het doorgaat lees je het later in Meander.

Zondag 13 november 2011: watervogeltelling

Dekshoevevijver, Kattestaart, Kievit en Prinsenpark. Samenkomst om 9 uur parking Dekshoevevijver.

Zondag 18 december 2011: watervogeltelling

Dekshoevevijver, Kattestaart, Kievit en Prinsenpark. Samenkomst om 9 uur parking Dekshoevevijver.

Meer info: e-mail: eric.petermans@telenet.be, tel. 014-58 89 82.

Ochtendwandeling in de Rammelaars te Ham - zondag 1 mei

6 uur - dauwtrip / 8.30 uur - ochtendwandeling, telkens onder begeleiding van een natuurgids. Samenkomst aan Natuur.huis De Rammelaars in de Broekstraat z/n in Kwaadmechelen (Ham). Laarzen of waterdichte wandelschoenen zijn geen overbodige luxe. De wandelingen zijn gratis!

Na de wandeling serveren wij voor de liefhebbers een ontbijt met spek en eieren.

Volwassenen: 6 euro / Kinderen: 3 euro. Inschrijven voor het ontbijt (ten laatste op 27/4) bij Frans Hoes, tel. 011-40 18 03, gsm: 0472-57 75 15 of via e-mail Frans.Hoes2@telenet.be.

Hoe geraak je het best in de Rammelaars ?

Neem vanuit het centrum van Ham de grote weg (richting Tessenderlo) tot je tussen de twee kanalen komt, daar volg je - via de weg naar beneden langs het kanaal - de bordjes van Natuurpunt (nog ongeveer 2 km).

Ochtendwandeling Scheps - zondag 19 juni

Werkgroep Grote Heide (Ham – Olmen – Heppen) organiseert: "het Scheps ontwaakt": vroegochtendwandeling: zien – voelen – ruiken en smaken (stevig boerenontbijt).

Afspraak: Zondag 19 juni om 6 uur – parking Odradakapel (Halflochtijk) in Balen.

Meebrengen: laarzen en handdoek. Duur wandeling 2 à 3 uur.

Meer info: Sus2440@yahoo.com

Tweede editie Biodiversiteitsweekend van 17 t.e.m. 19 juni 2011

Tot ver in 2011 druppelden er nog resultaten binnen van het Biodiversiteitsweekend 2010 in Lommel. Het betrof dan waarnemingen die zo bijzonder waren, dat ze bevestiging door externe specialisten behoeften. De soortenlijsten zijn ronduit indrukwekkend. Er zijn tientallen Rode Lijst-soorten bij, sommige nieuw voor België, sommige nieuw voor Limburg en van een aantal gevonden soorten werd aangenomen dat ze in België al waren uitgestorven. De resultaten zijn van grote waarde voor het onderbouwen van de belangrijke status van de schrale biotopen rond Lommel.

Door het grote succes kon een tweede editie niet uitblijven. Die gaat plaats vinden van 17 t/m 19 juni 2011, wederom vanuit Villa Akindo in Lommel-Werkplaatsen. Het opzet zal in grote lijnen hetzelfde blijven. Dat betekent dat circa 15 personen de bezoekers in

het veld en de determinatieruimte zullen inwijden in de wereld van de families waarin zij gespecialiseerd zijn. Het programma zal circa 20 excursies omvatten, waaruit de deelnemers een vrije keuze kunnen maken. We gaan onder meer op zoek naar kevers, spinnen, angeldragers, (zweef)vliegen, libellen, dagvlinders, nachtvinders, wantsen en voor het eerst ook naar amfibieën, reptielen en vleermuizen. De spannende activiteiten worden afgewisseld met ontspannende, zodat specialisten en deelnemers elkaar binnen een ongedwongen sfeer beter kunnen leren kennen en informatie en ideeën kunnen uitwisselen. Op zaterdagavond staat weer een grote barbecue gepland.

Ten opzichte van vorig jaar wordt het aandachtsgebied wat verlegd en verruimd. Op Maatheide zullen we ons beperken tot het oostelijk deel van het terrein, in het bijzonder Blokwaters. In het gebied Sahara/Stort zullen we ons vooral richten op het westelijke deel van het terrein, omdat daar boomaanplant dreigt. Ten zuidoosten van Akindo ligt de Dorperheide, een mooi geïsoleerd heideterreintje, met stuifduinen. We willen dat voor een eerste verkenning binnen het project betrekken. Maar de nadruk zal komen te liggen op de Blekerheide en de Riebos, die in de nabije toekomst door middel van boskap en heide-ontwikkeling met elkaar verbonden zullen worden.

Het weekend is geheel verzorgd. In Akindo zijn slaapzaaltjes en sanitaire voorzieningen en de organisatie biedt haar gasten ontbijt, lunch en warme maaltijden aan. De kosten zijn afhankelijk van de lengte van het verblijf, maar door in te schrijven voor een heel weekend ben je het voordeligst uit. Schrijf je tijdig in, want het aantal deelnemers is gelimiteerd en wie eerst komt, eerst maalt. Voor jongeren wordt bij voldoende belangstelling een mini-camping ingericht. Zij kunnen van alle faciliteiten gebruik maken, maar betalen per overnachting slechts €5 per persoon, op basis van een meegebrachte tent.

Aanmelden kan door bij Toon Jansen (totom@telenet.be) of bij Lex Peeters (lpeeters@iae.nl) per e-mail het digitale aanmeldingsformulier aan te vragen. Laat dit unieke en leerzame evenement niet aan je voorbij gaan!

**Projectgroep Levend Zand,
i.s.m. Natuurpunt Noord-
Limburg**

Steinerschool Novalis

Kleuter- en Lagere School

In het groen van een Kempische boerderij vind je onze school. Kinderen leren er met plezier, spelen naar hartenlust, verzorgen onze neerhofdieren en telen zelf groenten. Ideaal, ook voor jullie kind!

Wil je vrijblijvend info?
Poel 37, 2440 Geel
tel: 014/59.44.21
www.steinerschoolnovalis.be